

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Friderici Forneri Theologiae Doctoris Canonici Ecclesiae
Collegiatæ diui Stephani Bambergæ, De Temulentiae
Malo, Eiusque Remediis, Variis Item Scitu Iucundissimis,
nec non vtilissimis de rebus, quæ in ...**

Förner, Friedrich

Ingolstadii, 1603

Cap. VI. Quantum, & quando peccatum Ebrietas?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45433

vino madere significat, altera vino delirare. Qui autem hanc questionem tractant, alii negant, vel nimio mero vsurum sapientem, vel deliraturum ob pocula; alterum enim horum esse peccatum; alterum peccati causam. Vtrunque alienum à boni viri officio. Alii concedunt bono viro indulgere poculis, sed delirare præ vino, non itè. hæc ille. En geminam tibi, perfectam & imperfectam ebrietatem.

Bibentis constitutionem atque animum consideras? Et hac ipsa via, non minus diuersim continget Ebrietas. Nam si potans, ex quadam corporis imbecillitate, vini tantum, quantum ad sedandam sitim, ex præscripto rationis, ac modi temperantiæ sufficeret, grauatim ferret, atque ita præter voluntatem inebriaretur; Aut si sanus quispiam, nec vini fortitudinem aduertès, nec nimium esse, quod tunc sumit, intelligens, nec animi proposito, quod inebriare se velit statuens, potando tamen, inebriaretur tandem, vt Noë contigit, Ebrietatis quidem ratio esset, quoad ipsum vini potum nimium, non tamen, quoad vitii & peccati malitiam. Quam Ebrietatem imperfectam, vocat Caietanus, Ebrietatem materialem. Iam verò quæ præuisa fuit, & præcognita, & in voluntatis electione, aliquo saltem modo præcessit, nec euitata fuit. Formalem appellat atq; completam Ebrietatem.

Hæc benè intellecta, intimeque animo impressa, plurimum lucis afferent iis, quæ proximo capite sequentur.

CAPVT VI.

Quantum, & quando peccatum Ebrietas.

VT hac Tempestate multos reperire est, qui cōtra synderesis dictamen, rectæque rationis in-

*In sum. v.
Ebrietas.
Nota, quid
ex Caieta-
no Ebrie-
tas mate-
rialis, quid
formalis,*

Minctum, Ebrietatem à peccato vindicare aufint: Ita nec verustas olim, huiusmodi corruptis rerum arbitris, carere potuit. Refert enim S. Hieronymus, & post eum b. Gabriel Prateolus, circa annū à Christo nato 395. pestiferam Agapetarum hæresin excitatā, ab Agape fœmina quadam Hispana, & Elpidio eius marito, atque inter spurcitas complures alias, quibus hæc secta infamis erat, Temulentiam non modò laudi ducebat sibi, sed nec malam, nec vllū planè peccatum esse iactitabat. Id suis attestantem verbis, audite Diuum Hieronymum: *Si quando volunt festiue ac lepidè viuere, vbi se mero egregiè ingurgitauerint, Ebrietati sacrilegium cumulantes, aiunt: Absit vt ego me à Christi sanguine abstinenceam, (quasi dicant, Ebrietas tantum non est peccatum, vt à sacra me communione excludat) & quam viderint pallentem atq; tristem, miseram atque Manichæam vocant. Et consequenter tali proposito, sobrietas hæresis est.*

Contra impios huiuscemodi, & blasphemos homines, tùm veteres illos, tùm contemporaneos nostros, è scripturis sacris hauitæ, atq; agnitæ veritati, & ipsa quodāmodo luce meridiana clariori, tàm obstinatè repugnantes, grauisimè loquitur Beatus Augustinus: *Ideo enim charissimi, tanta infelicitate se inebriant homines, quia putant, Ebrietatem aut paruum, aut nullum peccatum esse. sed pro ista ignorantia maxime sacerdotes in die iudicii reddent rationem, si commissis sibi populis, quæ vel quanta mala de Ebrietate nascuntur, assidue noluerint prædicare. Qui ergò credit, Ebrietatem esse paruum peccatum, si se non emendauerit, & pro peccato pœnitentiam non egerit, cum adulteris & homicidis, æterna sine remedio illum pœna cruciabit, secundum illud, quod ipsi benè nostis, Apostolum prædi-*

alib. de custodia virginitatis ad Eustoch. lib. 1. de vita & secta hæret. tit. Agapetae. Agapetae hæretici, Ebrietatē nullum esse peccatū sentiebāt. Loco præ allegato.

Serm. 232. de Temp. quæ est 2. de Ebriet. Culpande concionatores Ebrietatem non arguentes.

1. Corin. 6.

B casse.

casse. Neque, inquit, Fornicarii, neque Idolis seruientes, neq; molles, neq; masculorum concubitores, neq; auari, neq; adulteri, neque Ebriosi Regnum DEI possidebunt. Videte; Ebriosos cum fornicatoribus & Idolis seruientibus, & masculorum concubitoribus, & adulteris iunxit.

Ephes. 5.

Et illud: Nolite inebriari vino, in quo est Luxuria. Et ideo desinat & deliberet unusquisq; apud se Ebrietatem esse graue peccatum, & tunc aut nunquam, aut difficile, eum Ebrietas poterit superare. Eutythianus

*In decretis
ex Epitom.
concilio-
rum.*

item Papa. Magnum malum Ebrietatis, ex quo omnia alia vitia pullulant Christianis, modis omnib. cauere precipimus. Qui autem hoc vitare noluerit, excommunicandum esse decernimus, vsq; ad congruam emendationem. Cur excommunicandus quis censeatur Ebriosus, si nullum aut certè paruum est peccatum Ebrietas? Et Sanctus Bernardus. Ebrietas mortale crimē est; Ebrietas graue peccatū est; Ebrietas inter homicidia, Fornicationes & Adulteria reputatur. Ergo, peccatum quod sit temulentia, in dubium amplius non cadet.

*Serm. 25.
ad Sororem.*

Sed quandonam erit peccatum? & si est, quā graue? Id ego, metu calumniæ potissimum, ne me forte nimis rigidum definitorem crimineris, non meis, sed probatissimorum Doctorum testimoniis, ad oculum tibi sufficienter exhibebo.

*In Summa
V. Ebrietas.*

*In Sum.
Tit. 6. de
Gula cap. 1.*

Ea de re, ita generatim & compendiosè Syluester. Quotiescunq; notabiliter leditur vsus rationis, scienter, plerunq; est peccatum mortale. Nec non & S. Antoninus. Si quis, inquit, vsq; ad Ebrietatē bibit, aduertens se nimis bibere, vel potentiam vini sufficientem ad inebriandum colligens, vel hac de re dubitans probabiliter, peccauit mortaliter. Secus si ignorauit potentiam vini, nec nosse potuit vt Noë. Nauarrus hoc modo. Peccat,

qui

qui se scienter inebriat, aut procurat alium inebriari, secundum S. Thomam, quia notabiliter vult nocere alteri, & sibi esse nocumento, cui renunciare non potest, volens se, vel alium priuare vsu rationis. Dixi scienter, quia secus, si id fecit ignorantia qualitatis potus, vel inaduertentia nimietatis eius; quia tum aut nihil aut totum venialiter peccaret. Idem est de scire debente, vt quia tali vel tanto potu inebriari potuit, & cum bibit, non credendo se inebriatum: non quod iteratio actus ex veniali mortale faciat, sed quia consuetudo facit, vt ille scire debeat, se eiusmodi potu inebriatum iri, quod satis est, secundum Caietanum. hæc ille.

Cap. 23. de Gula n. 121.
Nota Nat. uarrum de consuetudine bibendi.

Distinctius verò, & ad clariorem speciei Explicationem descendens, Angelus de Clauasio & hisce quidem verbis. *Quæritur; Vtrum Ebrietas sit peccatum mortale. R. Quod aut raro contingit, aut assidue. Si raro. Sic distinguo. Aut inebrians se, cognoscit vini potentiam, & suam complexionem dispositam ad Ebrietatem, & tamen magis vult Ebrietatem incurrere, quam à potu abstinere, & sic est peccatum mortale. Aut se inebrians, nescit vini potentiam, & ignorat quod ex tali potu possit inebriari, vel non aduertit; Et sic veniale est peccatum, maius vel minus secundum excessum in potu, & negligentiam in aduertendo. Si verò assidua est Ebrietas, Mortale peccatum est, non propter iterationem actus: quia multiplicatio actuum venialium non auget in infinitum: Sed quia non potest esse, quod homo assidue inebrietur, quin sciens & volens Ebrietatem incurrat, aut saltem omittat diligentiam, quam debet adhibere de necessitate, ne inebrietur, cum habeat tempus deliberationis, reprimendi motus veniales, ne procedant in Regnum peccati.*

In Summa Angelica V. Ebrietas.
Quando peccatum lethale Ebrietas, quando veniale.

Quæstio.
Cui
Nausch
oder
Spiz
quale sit
peccatum?

Porro huic decisioni, aliam quæstionem subdit. *Queritur utrum Ebrietas largo modo dicta, (quæ vernacula nostra lingua, vulgò cui Nausch oder Spiz nuncupatur) qua quis non totaliter priuatur usu rationis, sed bene alteratur: scit tamen quod facit, similiter sit peccatum mortale? R. Absque dubio non excusat à malo, quod in ea perpetratur, ex quo scit quid faciat. Nec etiam credo talem excusari à peccato mortali, qui scienter tantum biberet, ut talem grauedinem incurreret: Tum propter periculum perfecta Ebrietatis; Nam qui se exponit periculo peccati mortalis, peccat mortaliter: Tum quia sine notabili leſione rationis id fieri non potest. In eo autè cui hoc accidit inaduertenter, siue raro siue etiam frequenter, non credo esse mortale peccatum; quia non peccat ex proposito & scienter.*

2.2. quæst.
250. a. 1.
Ebrietas
quado nul-
lum pecca-
tum, quan-
do venia-
le, quando
mortale.

Maiori perspicuitate in discutienda quæstione proposita, vitur sanctus Thomas de Aquino, *Immoderatus vini vsus, potest contingere tripliciter. Primo modo, ita, ut nesciat vtens, potum esse immoderatum, nec etiam aestimat, posse inebriare: & sic Ebrietas potest esse sine peccato. Secundo modo. Quando aliquis percipit potum esse immoderatum, non tamen aestimat posse inebriare, & sic potest esse Ebrietas, cum peccato veniali. Tertio modo. Quando quis bene aduertit potum esse immoderatum, & inebriantem, & tamè magis vult Ebrietatem incurrere, quàm à potu abstinere: & talis propriè dicitur Ebrius, & sic Ebrietas est peccatum mortale.*

a Lib. de 7.
peccat. ca-
pitalib. ea-
dè ad ver-
bū ferè ha-
bet Ioann.
Nider in
suo Præce-
ptorio, Præ-
cepto 6. c. 6.

Dilucidissimè & ad oculū quasi, Franciscus a Toletus, sequentes hæc de hac materia proponens Regulas.

I. Regula. *Quando quis sciens, se amissurum vsu rationis, vel inebriatum iri; adhuc tamen bibit, peccat mortaliter.*

II. Re-

II. Regula. *Quando quis sciens, alterum in eandem Ebrietatem lapsurum, ei potum ministrat, peccat mortaliter.*

III. Regula. *Quando quis expertus est alias, sese, vel alium, quoties tanto vel tali potu utitur, inebriari, peccat mortaliter utendo, sumendo, vel ministrando.*

IV. Regula. *Quando hoc fine, nempe ut inebrietur aliquis, potum sumit vel alteri ministrat, mortaliter peccat.*

Omnium istarum Regularum ratio. *Quia hi omnes notabile damnum, sibi aut aliis inferunt.*

V. Regula. *Quando Ebrietas non est perfecta, sed imperfecta, quæ turbat aliquo modo rationem, sed non omnino; tunc est graue veniale.* Huc vsque Toletus. Non dissimilia sunt, quæ iisdem Titulis in Armilla aurea casuum conscientiae, Bartholomæus Fumus, Rosella item in summa, & complures alii tradunt, ea itaque tædiose fatietatis metu, nolui huc afferre. Nam ex his quæ dicta sunt, tu nullo negotio, perpen-
pens hinc inde circumstantiis, Ebrietatem quam-
cunque diiudicabis, mea ulterius non indigebis di-
rectione.

CAPVT VII.

Quale monstrum Temulentus, ac vino madidus plus nimio.

Perspecto, ut opinor, satis superq; quid sit Ebrietas; an tibi extra ordinem chorumq; saltasse videamur, si & ebrium, plus satis vino repletum hominem, suis aptè coloribus, periphraستicè depictum, oculis propemodum, ac sensui subijciamus? nō existimo; imò verò, seriem rei quam tractamus